

NYELVTANULÁSRA VONATKOZÓ MEGGYŐZŐDÉSEK VIZSGÁLATA 7. ÉS 11. ÉVFOLYAMOS TANULÓK KÖRÉBEN

Mokbelné Bacsa Éva *, Csikos Csaba **

* SZTE BTK Neveléstudományi Doktori Iskola

** SZTE BTK Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: tanulói meggyőződés, nyelvtanulás

A tanulásra vonatkozó tanulói meggyőződésekkel kapcsolatos kutatások az utóbbi évtizedben igen jelentőssé váltak. Mind a területáltalános episztemológiai meggyőződések, mind a területspecifikus tanulási meggyőződések kutatásában jellemző a papír-ceruza kérdőívek használata. Kutatásunkban egy magyar nyelvű kérdőív kifejlesztését tűztük ki célul, amely (1) alkalmas osztálytermi használatra, formatív értékelési funkciót betöltve, (2) angol nyelven publikált kérdőívek itemeit használja föl és (3) lehetővé teszi az egyéni (egyes szám első személyű) és általános (egyes szám harmadik személyű) itemek párhuzamos bemérését.

A vizsgálatban 7. és 11. osztályos tanulók vettek részt, öt középiskola (85 fő) és hat általános iskola (125 fő) tanulói közül. A nyelvtanulásra vonatkozó meggyőződések mérő kérdőívek közös bázisa a BALLI (Beliefs About Language Learning Inventory; Horwitz, 1987). Kérdőívünk ezen kívül hat további kérdőív itemeit tartalmazza. Összesen 120 itemet használtunk föl, amelyek 60 itemnek két változatát (egyes szám első és harmadik személyű megfogalmazás) jelentették. A vizsgált személyek mindegyike a három kérdőívváltozat egyikét kapta, amely 2x20 itemet tartalmazott. Minden állítás ötfokú Likert-skálán szerepelt, és valamennyi az angol nyelv tanulására vonatkozott.

A hat értékelhető részkérdőív reliabilitása a korábbi nemzetközi vizsgálatokban megszo-
kott értéktartományba tartozott: 0,64-0,73, az egyik kivételével, amelynek Cronbach- α értéke 0,34. Egy továbbfejlesztett, rövidített kérdőív tehát alkalmas lehet osztálytermi felhasználásra, és további pedagógiai kísérletekben a kísérlet függő vagy független változója szerepének betöltésére.

Az egyes szám első és harmadik személyű állítások empirikus különbségei a Demetriou (1997) által feltételezett kettős metakognitív rendszer alátámasztására alkalmasak. A kettős-meggyőződés-struktúra további bizonyítékait adják a többváltozós összefüggésvizsgálatok: klaszteranalízis és faktoranalízis. Példa olyan itemre, ahol jelentős volt az átlagok közötti különbség a kétféle megfogalmazásmód esetén: 'Sok ismétlés és gyakorlás szükséges a sikeres tanuláshoz'. Ezt az állítást a tanulók mindkét évfolyamon sokkal inkább igaznak érezték általános megfogalmazásban, mint önmagukra vonatkozó, egyes szám első személyű állításként.

Eredményeink alapján egy új, magyar nyelvű, az angol nyelv tanulására vonatkozó (de más nyelvekre, sőt, más tartalmi területekre is átfogalmazható) kérdőívhez jutottunk, amely a pedagógiai gyakorlatot mint önálló mérőeszköz segíti, elméleti szempontból pedig Demetriou posztulátumának empirikus megközelítésére alkalmas.

A kutatást a 81538. sz. OTKA pályázat támogatásával végeztük.